

Nacionālā bagātība – mežs

Mežsaimniecības un kokapstrādes devums Limbažu novada ekonomikā

Mežsaimniecība un kokapstrāde Limbažu novadā ir viena no tradicionāli stiprākajām un stabilākajām tautsaimniecības nozarēm. Novada teritorijas mežu platības ne tikai nodrošina izejmateriālu kokrūpniecībai un eksportam, bet arī veido būtisku daļu no vietējās uzņēmējdarbības un nodarbinātības struktūras. Mežu te var uztvert kā resursu, kas jāizmanto gudri un atbildīgi, – kā ekonomiska vērtība un vienlaikus arī kā daba, kas jāsaudzē.

SIA Meža birojs – nozīmīgs uzņēmums

Viens no nozīmīgākajiem mežsaimniecības uzņēmumiem Limbažu novadā ir uzņēmums *Meža birojs*, kura galvenā darbības joma ir mežizstrāde un mežu apsaimniekošana. Firma atrodas Limbažos un nodarbina 19 cilvēku. Tā ieņem sesto vietu novada lielāko uzņēmumu tabulā ar pērn sasniegto 15,4 miljonu eiro apgrozījumu. Uzņēmuma kopējās iemaksas valsts budžetā 2024. gadā veidoja 135 tūkstošus eiro, iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN) nomaksāts 154 tūkstošu apmērā, bet sociālās apdrošināšanas iemaksas bija 114 tūkstoši eiro.

Meža birojs strādā ar privātajiem mežu īpašniekiem, palīdzot tiem izvērtēt, kad un kā vislabāk cirst mežu, kā arī organizē koksnes realizāciju vietējā un ārvalstu tirgū. Uzņēmuma pārstāvi uzsver, ka viņu darba pamatā ir uzticība un ilgtspējīga sadarbība – daudzi klienti sadarbojas ar uzņēmumu jau gadiem. Tāpat *Meža birojs* aktīvi darbojas oficiālajā sertifikācijas sistēmā, kas garantē koksnes legālu un caurspīdīgu izcelsmi, kas ir īpaši svarīgi eksportam uz Skandināviju un Rietumeiropu.

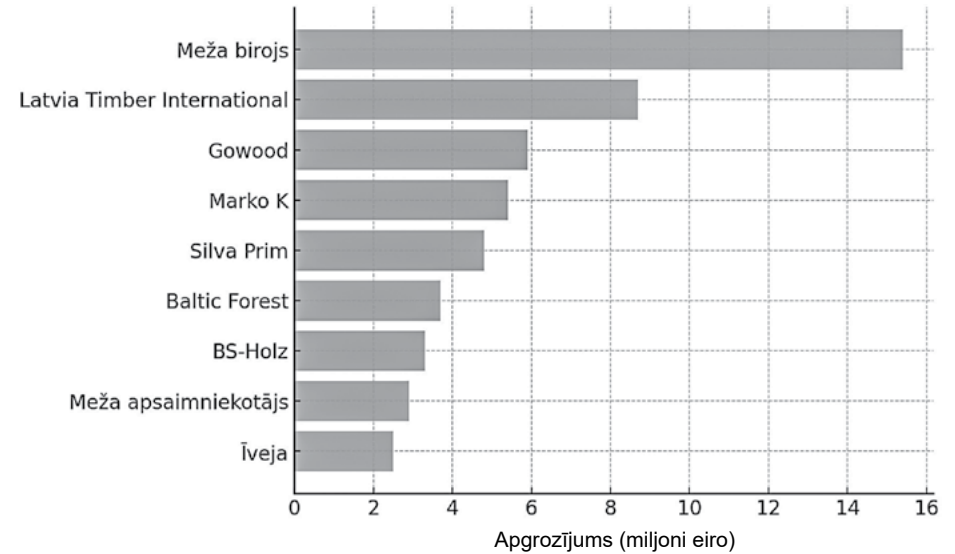
Uzņēmuma vadība atzīst, ka pēdējo

gadu laikā nozarei nācies saskarties ar tirgus svārstībām – 2022. gada cenu kāpums mežizstrādē un papīrmalkas tirgū ir nomainījies ar kritumu. Tomēr valdes locekle un viena no uzņēmuma īpašniecēm Anita Freija norāda: – *Mežs aug visu laiku – ja to kopj pareizi, tas vienmēr dos atdevi.*

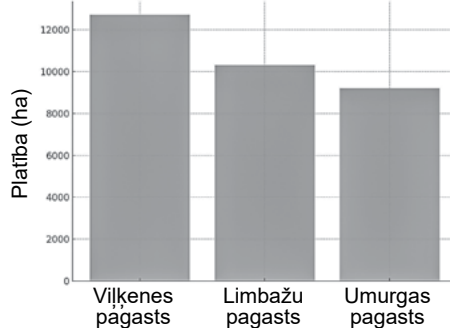
Papildus *Meža birojam* novadā darbojas vairāki citi nozīmīgi mežsaimniecības un kokapstrādes uzņēmumi – *Latvia Timber International* (apgrozījums 8,7 miljoni eiro) un *GoWood* (5,9 miljoni) Limbažos, *Marko K* Staicelē (5,4 miljoni), *Silva Prim* (4,8 miljoni) un *Baltic Forest* (3,7 miljoni) Salacgrīvā, *BS-Holz* netālu no Bīriņiem (3,3 miljoni) un *Meža apsaimniekotājs* (2,9 miljoni) novada centrā. Daļa no šiem uzņēmumiem specializējas kokmateriālu zāģēšanā un impregnēšanā, citi – produktu eksportā vai nišas ražošanā, piemēram, mietu un pāļu izgatavošanā (SIA *Īveja* Salacgrīvas pagastā).

Kopumā Limbažu novadā ir reģistrēti 94 aktīvi mežizstrādes uzņēmumi, kas liecina par plašu un daudzveidīgu nozares struktūru.

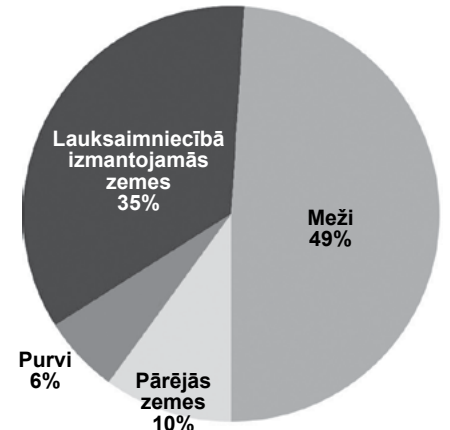
Lielākie mežsaimniecības un kokapstrādes uzņēmumi Limbažu novadā (2024)

Lielākās mežu teritorijas Limbažu novadā (hektāros)

Zemes izmantošanas struktūra Limbažu novadā

Izaugsme un attīstība

Mežsaimniecība Limbažu novadā tiek uzskatīta par ilgtermiņa izaugsmes un stabilitātes pamatnozari. Meži ne tikai nodrošina vietējās rūpniecības uzņēmumus ar izejmateriālu, bet arī veicina eksportspēju un inovāciju kokapstrādē. Uzņēmumi, kas apstrādā vietējo koksni, pēdējos gados kļuvuši arvien konkurētspējīgāki, attīstot gan produktu kvalitāti, gan pievienoto vērtību.

Piemēram, *BS-Holz* ražo līmētās brusas logu un durvju konstrukcijām, savukārt *GoWood* Limbažos ražo iekura skaliņus eksportam uz Skandināviju un Rietumeiropu. Šie uzņēmumi apliecina, ka novadā mežsaimniecība nav tikai resursu ieguve, bet arī ražošanas, ideju un inovāciju avots. Top jauni uzņēmumi – piemēram, Igates pils un Kuldīgā izvietotās SIA *Palleteries* īpašnieks Edijs Ošs kaļ plānus atvērt kokapstrādes ražotni Limbažos un jau šim nolūkam ir iegādājies zemes nogabalus

pilsētas industriālajā zonā.

Lauku teritorijās mežsaimniecība ir arī viens no galvenajiem nodarbinātības sektoriem, kur daudzi strādā gan mežizstrādē, gan kokapstrādē, transportā un loģistikā. Tāpat šī nozare veido ievērojamu daļu no novada nodokļu ieņēmumiem. Vietējie uzņēmumi atzīst, ka kvalificētu darbinieku piesaiste kļūst arvien svarīgāka, tāpēc daļa no tiem investē mācībās un apmācības programmās, sadarbojoties ar tehnikumiem un skolām.

Vienlaikus nozare saskaras arī ar izaicinājumiem. Pieaug prasības pret vides aizsardzību, sertifikāciju un ilgtspēju. Eiropas *zaļais kurss* nosaka stingrākus mežu apsaimniekošanas noteikumus, kas var ietekmēt gan izmaksas, gan cirsma apjomus. Tāpēc vietējie mežsaimnieki aizvien vairāk meklē līdzsvaru starp ekonomisko attīstību un dabas saglabāšanu.

Statistika

Saskaņā ar Limbažu novada pašvaldības dokumentāciju, meži aizņem 57 480,5 ha, kas ir aptuveni 49% no novada kopējās platības. Lielākās teritorijas atrodas Vilķenes pagastā (12 710,8 ha), Limbažu pagastā (10 308,9 ha) un Umurgas pagastā (9200,4 ha). Papildus mežiem nozīmīgu teritorijas daļu veido arī purvi – 6% no novada platības.

Citi avoti, tostarp valsts oficiālā statistika, norāda, ka inventarizētā meža platība Limbažu novadā pārsniedz 150 tūkstošus hektāru (valsts meži inventarizēti 67 tūkstošu hektāru platībā), bet kopējais mežu īpatsvars teritorijā varētu būt līdz 56%. Šī resursu bagātība nodrošina plašas iespējas

ne tikai mežizstrādei, bet arī rekreācijai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tūrisma attīstībai.

Nozīmīga dabas vērtība ir arī dižkoki – pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem novadā ir vairāk nekā 30 reģistrēti dižkoku, kā arī vēl vairāki, kas atrodas dabas liegumos *Dūņezers* un *Riebezers* un *Vitrupe ieleja*, bet nav iekļauti oficiālajā datubāzē. Tas apliecina mežu daudzveidību un to nozīmi dabas aizsardzībā.

Papildus mežiem nozīmīgu teritorijas daļu – 35% jeb 41 106 ha – aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kas kopā ar mežiem veido Limbažu novada lauku ekonomikas mugurkaulu.

Ko pašvaldība dara ar saviem mežiem?

Limbažu novada pašvaldības Finanšu nodaļas informācija liecina, ka domei pieder meži 2114 ha platībā. Ieņēmumi 2024. gadā no meža pārdošanas bija 9971 eiro, ciršanas tiesību izsolēs iegūti 366 300 eiro. 2025. gadā mežu pārdošana ienesusi 43 500 eiro, ciršanas tiesības pagaidām nav realizētas.

Limbažu novada domes priekšsēdētājs vietnieks Ģirts Vilciņš, kas cita starpā atbild arī par teritorijas attīstības jautājumiem, uzskata, ka pašvaldības meži ir svarīgs resurss. – *Domāju, ka meži jāpatur pašvaldības īpašumā, pārdojot un atbrīvojoties no tiem nevajadzētu*, – viņš saka. Būtu vēlams apsaimniekot tos arī pēc mežu cirsma izsolēm, izstrādāt sistēmu, taču šie jautājumi vēl nav līdz galam sakārtoti. – *Meži nav tika prece, tos var ilgtermiņā izmantot, iespējams, piesaistot uzņēmējus, kas veic apsaimniekošanas funkciju*, – uzskata Ģ. Vilciņš. Viņš arī domā, ka pašvaldības mežus vajadzētu pilnībā inventarizēt, jo patlaban ir tikai aptuveni priekšstats par to vērtību. Būtu vēlams noteikt par galveno kādu konkrētu informācijas sistēmu par mežiem – piemēram, Valsts mežu dienesta ģeogrāfiskās informācijas sistēmu, lai pieņemtu datus balstītus lēmumus.

Mežsaimniecība Limbažu novadā ir ekonomikas balsts un dabas vērtība vien-

laikus. Nozare nodrošina darbavietas, eksportu, ienākumus un ilgtspējīgu attīstību. No uzņēmumiem, kas strādā ar vietējo koksni, līdz modernām ražotnēm un sertificētām mežu platībām – mežs ir resurss, kas veido Limbažu novada nākotni, un, prātīgi kopts, tas kalpo gan cilvēkam, gan dabai.

Sagatavoja
Edmunds IMŠA

Par projekta «Nacionālā bagātība – mežs» saturu atbild projekta īstenotājs SIA «Izdevniecība Auseklis».
Projekta Nr. 25-00-S0MF06-000012